

Sygn.akt III AUa 543/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2012r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie: SA Władysława Prusator-Kałużna

SO del. Dorota Zarzecka

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2012 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o składki na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji wnioskodawcy K. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 marca 2012 r. sygn. akt IV U 299/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 2 stycznia 2012 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku, poz. 749 ze zm.) określił zadłużenie K. S. na dzień 2 stycznia 2012 roku z tytułu składek w łącznej wysokości 29.597,47 złotych, w tym na ubezpieczenie społeczne za okres od lutego 2002 roku do stycznia 2008 roku w wysokości 22.688,69 złotych, na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2002 roku do stycznia 2008 roku w kwocie 5.197,19 złotych oraz na Fundusz Pracy za okres od lutego 2002 roku do stycznia 2008 roku w kwocie 1.711, 59 złotych.

K. S. w odwołaniu od powyższej decyzji wniósł o jej zmianę i ustalenie, że nie jest zobowiązany do zapłaty zaległych składek za okres od lutego 2002 roku do stycznia 2008 roku w łącznej wysokości 29.597,47 złotych.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 22 marca 2012 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że K. S. figuruje w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta O. pod numerem 1520. Przedsiębiorca od dnia 1 listopada 1989 roku podjął działalność gospodarczą pod nazwą (...) K. S. w O., której przedmiotem była instalacja urządzeń sygnalizacyjnych (systemy alarmowe). Według informacji Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. wnioskodawca jako podatnik z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej uiszczał podatek w formie karty podatkowej. Od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 15 stycznia 2008 roku wnioskodawca zgłosił w Urzędzie Skarbowym w (...) przerw

w prowadzeniu działalności, które obejmowały z reguły okresy 2-3 tygodniowe. Przyczyną ich zgłaszania był brak zleceń i w rezultacie brak środków finansowych na opłacanie należnych składek ZUS za pełne miesiące ubezpieczenia. Jednocześnie wnioskodawca zgłaszał siebie w organie rentowym do ubezpieczeń społecznych. Z uwagi na rozbieżności co do zgłaszanych przerw w ubezpieczeniu, organ rentowy podjął postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia dla K. S. prawidłowego okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym. W konsekwencji w dniu 6 maja 2010 roku wydał decyzję, którą stwierdził, że wnioskodawca podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 15 stycznia 2008 roku. Sąd Okręgowy w Olsztynie po rozpoznaniu odwołania od powyższej decyzji, wyrokiem z dnia 27 września 2010 roku oddalił odwołanie, a Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 21 grudnia 2010 roku w sprawie III AUa 892/11 oddalił apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Pismem z dnia 22 kwietnia 2011 roku organ rentowy zawiadomił K. S. o wszczęciu postępowania w sprawie określenia wysokości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy, a po zakończeniu postępowania wydał decyzję z dnia 2 stycznia 2012 roku, zaskarżoną w niniejszej sprawie. Sąd Okręgowy, mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, w tym w szczególności art. 17, 32, 46 i 47 tej ustawy, stwierdził, że wnioskodawca jako przedsiębiorca prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą był płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy. Wnioskodawca był także zobowiązany do przesłania organowi rentowemu dokumentów zgłoszeniowych oraz uiszczenia w terminie należnych składek za poszczególne miesiące podlegania ubezpieczeniu. K. S. nie regulował należnych składek, a organ rentowy z urzędu sporządził dokumenty zgłoszeniowe i rozliczeniowe dotyczące wnioskodawcy, po czym stwierdził w zaskarżonej decyzji fakt ciężących na wnioskodawcy zobowiązań z tytułu nieopłaconych składek. W przekonaniu Sądu Okręgowego, organ rentowy zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją w sposób prawidłowy stwierdził wysokość zobowiązań wobec ZUS z tytułu nieopłaconych składek, mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 rok o systemie ubezpieczeń społecznych i prawomocną decyzję z dnia 6 maja 2010 roku ustalającą okres podlegania wnioskodawcy obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Odnośnie zarzutów K. S. dotyczących nieprowadzenia działalności gospodarczej w okresach zgłaszanych przerw, Sąd Okręgowy wskazał, że kwestia ta została zbadana w sprawie IV U 801/10, toczącej się wskutek odwołania od decyzji z dnia 6 maja 2010 roku i obecnie brak jest podstaw do merytorycznego rozpoznania tych żądań. W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§ 1 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

K. S. zaskarżył powyższy wyrok w całości. Z treści apelacji wynikało, iż wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji i ustalenie, że nie jest zobowiązany do zapłaty zaległych składek za okres od lutego 2002 roku do stycznia 2008 roku w łącznej wysokości 29.597,47 złotych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i na ich podstawie wywiódł trafne wnioski. Sąd Apelacyjny aprobuje stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i ustalenia poczynione przez Sąd I instancji przyjmuje za swoje.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy K. S. jest zobowiązany do zapłaty zaległych składek za okres od lutego 2002 roku do stycznia 2008 roku w łącznej wysokości 29.597,47 złotych.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wnioskodawca podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 15 stycznia 2008 roku, która to okoliczność została stwierdzona przez organ rentowy w decyzji z dnia 6 maja 2010 roku. Podleganie ubezpieczeniom społecznym następuje z mocy ustawy, natomiast wydawane przez organ rentowy decyzje w tym zakresie są decyzjami deklaratoryjnymi, stwierdzającymi określony stan rzeczy. Stąd też prawomocna decyzja stwierdzająca podleganie K. S. ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej, w przeciwieństwie do wyroku sądowego wydanego przez Sąd Okręgowy w Olsztynie w sprawie IV U 801/10 wskutek odwołania od decyzji z dnia 6 maja 2010 roku. W myśl art.

365 § 1 kpc orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, co oznacza konieczność uwzględnienia faktu istnienia konkretnego orzeczenia regulującego konkretną sprawę. Dla sądów orzekających w rozpoznawanej sprawie wiążące prawomocnym orzeczeniem oznacza konieczność liczenia się z wydanym orzeczeniem, niemożność jego zmiany i podejmowania działań nieuwzględniających faktu jego wydania.

Wprowadzie zgodnie z art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie. Zaś art. 83a ust. 3 tej ustawy stanowi, iż w sprawach rozstrzygniętych orzeczeniem właściwego sądu Zakład, na podstawie dowodów lub okoliczności, o których mowa w ust. 1:

1)wydaje we własnym zakresie decyzję przyznającą prawo lub określającą zobowiązanie, jeśli jest to korzystne dla zainteresowanego;

2)występuje do właściwego sądu z wnioskiem o wznowienie postępowania przed tym organem, gdy z przedłożonych dowodów lub ujawnionych okoliczności wynika, że prawo nie istnieje lub zobowiązanie jest wyższe niż określone w decyzji.

Podkreślić jednakże należy, że powołane wyżej uregulowania prawne dotyczą ponownego ustalenia prawa lub zobowiązania na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo lub zobowiązanie, przy czym wymagane jest ujawnienie takich okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie zostały przez organ rentowy lub Sąd uwzględnione. Taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie. K. S. złożył odwołanie nie zgadzając się z zaskarżoną decyzją dotyczącą obciążenia go składkami na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy.

Zatem w niniejszej sprawie nie ulegało wątpliwości, że K. S. w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 15 stycznia 2008 roku podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Stąd też zarzuty wnioskodawcy zmierzające do podważenia okoliczności podlegania ubezpieczeniom społecznym w powyższym okresie, nie mogły być w niniejszej sprawie wzięte pod uwagę. Sąd Okręgowy w Olsztynie w sprawie IV U 801/10 rozważył już kwestię korzystania przez wnioskodawcę z okresowych przerw w prowadzonej działalności gospodarczej i uznał, że te nie były zasadne i nie miały wpływu na ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu w powyższym okresie.

Odnosząc się dodatkowo do twierdzeń wnioskodawcy należy wskazać, że z prowadzeniem działalności gospodarczej wiążą się różne obowiązki przedsiębiorcy względem licznych instytucji i organów. Definitywne wykreślenie wpisu pozarolniczej działalności gospodarczej z ewidencji lub odnotowanie przerwy w jej prowadzeniu powoduje zawsze - na stałe lub okresowo - ustanie obowiązku ubezpieczenia. Natomiast zgłoszenie faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej tylko w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych może, ale nie musi prowadzić do ustania przymusu ubezpieczenia. Zależy to od wyników kontroli, w trakcie której zgłoszenie przerwy w prowadzeniu działalności poddawane jest weryfikacji. Jednocześnie nie ma żadnej zależności między obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i obowiązkiem podatkowym (por. wyrok Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 11 stycznia 2005 roku, I UK 105/2004, LexPolonica nr 380377, OSNP 2005/13 poz. 198). Zawiadomienie o wyrejestrowaniu z ubezpieczenia społecznego ma formę oświadczenia, wobec czego organ ubezpieczenia społecznego nie może odmówić jego przyjęcia, ale może dokonać weryfikacji zasadności i zgodności z prawem czynności podejmowanych przez ubezpieczonego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 października 2006 roku, III AUa 873/2006, LexPolonica nr 1660567, OSA 2007/10 poz. 18 str. 73). Stąd też organ rentowy przyjął od wnioskodawcy zgłoszenia o zawieszeniu prowadzenia działalności gospodarczej, nie mogąc odmówić ich przyjęcia, a dopiero w postępowaniu przed wydaniem decyzji z dnia 6 maja 2010 roku dokonał

kontroli rzetelności tych oświadczeń i ich zgodności z przepisami prawa. Nie sposób zatem zarzucić organowi rentowemu, że wprowadził wnioskodawcę w błąd, przyjmując zgłoszenia. Natomiast fakt uiszczania podatku od dochodów uzyskiwanych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w formie karty podatkowej nie ma znaczenia dla ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym. Niewątpliwie okoliczności, które powoływał wnioskodawca w postępowaniu w sprawie IV U 801/10 wskazywały na jego trudną sytuację osobistą i materialną. Jednakże zostały one wzięte pod uwagę w postępowaniu toczącym się wskutek odwołania od decyzji z dnia 6 maja 2010 roku, a nadto nie miały wpływu na obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym. Należy podkreślić, że obowiązek ubezpieczenia społecznego osoby prowadzącej działalność gospodarczą wynika z przepisów prawa i nie jest uzależniony od woli ubezpieczonego lub organu rentowego (art. 13 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 oraz w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tak teza druga wyroku Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 19 marca 2007 roku, III UK 133/2006, LexPolonica nr 1871285, OSNP 2008/7-8 poz. 114). Stąd też Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku prawidłowo uznał, mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, w tym w szczególności art. 46 i 47 tej ustawy, że wnioskodawca jako przedsiębiorca prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą był płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy w okresach i wysokości wskazanej w zaskarżonej decyzji.

Podsumowując powyższe, należy wskazać, że ustalenie przez organ rentowy decyzją z dnia 2 stycznia 2012 roku wysokości zaległych składek jest konsekwencją stwierdzenia podlegania K. S. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 15 stycznia 2008 roku. W niniejszej sprawie wnioskodawca nie kwestionował wysokości składek naliczonych decyzją z dnia 2 stycznia 2012 roku w oparciu o przepis art. 18 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych. Natomiast nieskuteczne było zaprzeczenie podleganiu obowiązkowi ubezpieczeń społecznych w okresach, co do których sprawa została już prawomocnie rozstrzygnięta, bowiem w tym zakresie występuje powaga rzeczy osądzonej (postanowienie Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 15 lipca 2011 roku, I UK 425/2010, LexPolonica nr 3931757, OSNP 2012/17-18 poz. 227).

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.